

ואתחנן חי"ט שיחה ג'

בגדר של בר מצרא אפשר לומר ב' אופנים: (א) שהקנין של הלוקח הוא קנין בשלימות, ורק שעל הלוקח מוטל חיוב למכור את השדה לבר מצרא. (ב) הקנין אינו בשלימות כי לבר מצרא ישנו חלק בשדה שכנו. ענין השכינות בעולם שנה נפש: דין בר מצרא, תוספת שבת, טוב לצדיק טוב לשכינו.

מהפסוק בפרשתנו "ועשית הישר והטוב" למדים "דינא דבר מצרא".

והנה, בגדר של בר מצרא אפשר לומר ב' אופנים: (א) שהקנין של הלוקח הוא קנין בשלימות, ורק שעל הלוקח מוטל חיוב למכור את השדה לבר מצרא. (ב) הקנין אינו בשלימות כי לבר מצרא ישנו חלק בשדה שכנו.

ויש לומר שרש"י סובר כהאופן הא' והרמב"ם סובר כאופן הב'.

ויש לומר שהסברות בסוגיא דידן ישנם גם כן בעוד ענינים בתורה. בעולם שנה נפש.

עולם: בר מצרא כנ"ל.

שנה: תוספת שבת. והענין, דלאופן הא' הנ"ל שאין שייכות פנימית בין שכן לשכנו אזי אי אפשר לקדש בזמן דתוספת שבת כי הוא רק תוספת ולא העיקר. ולאופן הב' שישנו שייכות פנימית בין שכן לשכנו אזי אפשר לקדש.

נפש: בסיום מסכת סוכה, בנוגע לבלגה ש"טבעתה קבועה וחלונה סתומה". הנה לדעת רש"י (אופן הא') העונש לכל השבט הוא רק בנוגע לדברים שיש להם שייכות לנשים, עניני שחיטה שכשרה בזר, ולכן מפרש ש"טבעתה" הוא לשחיטת צווארי בהמה, "וחלונה" הוא לסכיני השחיטה. כי השייכות דשכן הוא רק בחיצוניות ולכן תופס רק ענינים מסויימים שבהם ישנה שייכות גלויה לשכן. ולהרמב"ם שסובר שהשייכות היא שייכות פנימית, ולכן השייכות היא בכל הענינים, והעונש הוא גם בנוגע לענינים שאין להם שייכות לנשים, לבלגה. ולכן מפרש ש"טבעתה" הוא להפשט, "וחלונה" היא לבגדי כהונה.

וזהו הטעם שבהסיום בענין ש"טוב לצדיק טוב לשכינו" אין רש"י גורס "אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו", מפני שאינו סובר שהצדיק פועל שמעשיו הטובים יהיו נחשבים כפרי מעלליהם של שכיניו לשון רבים (שזה מתאים לשיטת הרמב"ם). ולכן ראיתו הוא מזה שמרובה מדה טובה.